

חוברת הדרכה

”תנועה מצילה חיים”

על שינוי תרבות ההתנהגות בדרכים...

- מחלקת הדרכה ארצית -

בנושא:

בקרן ובאתר

התנועה:

www.mtz.org.il

פעולה מספר 1

מטרת על:

להצית את אש המכבים בקרב חניכי ובוגרי התנועה כסמל לעשייה ושינוי תרבות ההתנהגות בדרכים תוך טיפוח אחריות אישית וחברתית

מטרות:

1. החניך ייחשף למונח ערך חיי אדם ומשמעותו
2. החניך ידון בדילמות מוסריות בנושא
3. החניך יראה בערך חיי אדם כערך עליון
4. החניך יבחר לטפח כבוד תוך פיתוח אחריות אישית וחברתית לערך חיי האדם.

הצדקה: חשיפת החניכים לערך חיי האדם וחשיבות ערך זה.

ערכים מובילים:

חיי אדם - חשיבות חייו של האדם בעיניו ובעיני סביבתו.

חופש הביטוי - [זכותו](#) של כל אדם להביע את דעתו ולומר את שברצונו לומר, מבלי שיוטלו הגבלות שרירותיות על כך, בכל הדרכים המשמשות לכך.

כבוד - צורת התייחסות לאדם/ רעיון שיש בה מתן חשיבות והכרה בערכו של האדם/הרעיון.

גודל קבוצה: כ- 15 חניכים ומעלה

מקום: (גן ביל"ו) איזור פתוח..

מהלך הפעולה:

בין לבין חלקי הפעולה נשחק את משחק האיש התלוי. נצייר חבל תלייה לאיש, כשמשפט המפתח הוא "תעריכו את החיים". אחרי כל משחק יצטרכו החניכים לזרוק 2 אותיות שהם חושבים שיש בביטוי. אם צדקו – נצייר את חלקי האיש מחוץ לחבל. אם טעו – נצייר את חלקי האיש כשהוא תלוי על החבל.

חלק א':

כל חניך יקבל מהמדריכים תפקיד בחיים שיהיה מודבק לו על המצח בעזרת מדבקה. (לדוגמא: רופא, מורה, כבאי, אמא, אבא, אח וכו') החניכים צריכים לאסוף חלקים של פאזל המפוזרים בשטח בצורת זיגזג כך שכל החלקים רחוקים זה מזה. החניכים מקבלים שתי סנאדות. החניכים צריכים להעלות חניך אחד על הסנאדה כך שכל שאר החניכים מחזיקים אותה והחניך צריך לעבור מסנאדה אחת לשנייה. החניכים שהיו עם הסנאדה הראשונה צריכים לרוץ לפני אלה שהיו עם הסנאדה השנייה כדי שהחניך יוכל להמשיך ללכת, כך זה ממשיך עד שמגיעים לפאזל. כשמגיעים לחתיכת פאזל החניך לוקח אותו, ועכשיו חניך אחר עולה על הסנאדה ועושה את דרכו לחלק הבא, כך הם ממשיכים עד שאספו את כל החתיכות. (חשוב שהבוגרים יהיו באזור על מנת למנוע מפגע, שחניך ייפול מהסנאדה או יפצע). החניכים מחברים את כל חלקי הפאזל שעליו רשומה ההגדרה לערך חיי אדם- "חשיבות חיי האדם לעצמו ולסביבתו".

ההגדרה באה לציין ולחשוף את החניך לערך חיי אדם, בכך שלכל אחד יש תפקיד בעולם, ויש תלות זו בזו בין אנשים. כדאי להעריך את מה שיש לנו, כל אדם באשר הוא, וכמובן את עצמו (לכבד את החיים שלנו ושל האחר).
(חלק א' - 20 דק')

*האיש התלוי – החניכים ינחשו 2 אותיות

חלק ב': דילמות מוסריות

המדריכים יקראו לחניכים היגדים שונים שתוכנם יהיה דילמות מוסריות (נספח א')

החניכים יצטרכו לבחור עמדה בעניין (בעד/נגד/ניטרלי) כל אחד מהדעות יהיו במקום אחר בשטח. ליד כל עמדה יעמוד בקבוק שלתוכו הכנסנו קרפ ומים (הקרפ הפך את המים לצבע הקרפ). לכל חניך תהיה כוס, וכל פעם שהחניך יבחר עמדה ימלאו לו קצת צבע מהעמדה. (כלומר: בקבוק עם אדום זה נגד, כחול נטרלי, וירוק בעד)

דיון: *מה זה המקרים שהעלנו בפניכם?

*מה זה דילמה? (לאחר אנו נותנים לחניכים את ההגדרה- נספח ב')

*מדוע יצא לכל חניך צבע אחר בכוס?

*איך ידעתם להחליט ולבחור בין נגד, בעד או ניטרלי?

*לפי מה בחרתם באיזו עמדה לקחת? (בעד, נגד או ניטרלי).

*האם קיים נכון ולא נכון בדילמה מוסרית?(חלק ב' – 20 דק')

*האיש התלוי – החניכים ינחשו 2 אותיות

חלק ג': מכירה פומבית

נחלק את הקבוצה ל-3. כל קבוצה תקבל דף עם אישיות וסיפור חיו של בנאדם כלשהו. (בסיפורים יש קשיים של בני אדם וחסרונות, כדי לחדד את העובדה של חסרון)

כל קבוצה תקבל סכום כסף ויצטרכו לבחור מה הם יקנו בסכום זה.

מצד אחד – יהיו מוצרים כמו מכוניות, מחשבים, טלפונים סלולריים וכדומה, ומצד שני יהיו ניתוחים, תרופות, מנות מזון וכו'. האם החניכים יבחרו בדברים שהם באמת צריכים להמשך חיי האדם בסיפור? או שיבחרו דברים אחרים שהם אוהבים ולא דווקא צריכים..

(חלק ג' - 20 דק')

*האיש התלוי – החניכים ינחשו 2 אותיות

חלק ד': סיפור

נקריא לחניכים סיפור על סיפור הצלה וערך החיים (נספח ג')

דיון:

*מה אתם חושבים על הסיפור?

* כיצד הסיפור והמכירה הפומבית קשורים זה לזה?
* במכירה הפומבית האם דאגתם קודם כל לעצמכם, לחיי המותרות ולדברים המוחשיים יותר, או לבריאותכם?
* בתחילת הפעולה דיברנו על חשיבות חיי האדם על הדילמות ועל ערך קיומו. האם אתם חושבים שבכך שקניתם דברים כמו טלפונים סלולאריים במקום לממן תרופות הפנמתם את חשיבות הערך? למה?
* כיצד מתבטא המושג ערך חיי אדם בסיפור?
האם יש משהו בעקבות הפעולה שאתם חושבים שתמצאו לשנות בכם? (חלק ד' – 20 דק')

*האיש התלוי – החניכים ינחשו 2 אותיות

עזרים:

היגדים – דילמות מוסריות (נספח א')
3 בקבוקים עם מים ו-3 קרפים בצבעים שונים.
כוסות כמספר החניכים
הגדרת "דילמה מוסרית" (נספח ב')
כרטיסיות עם מוצרים למשחק "מכירה פומבית"
כסף למשחק
סיפורים של מכירה פומבית (נספח ג')
סיפור ההצלה (נספח ד')
פאזל של ערך חיי אדם.
2 סנאדות.

נספחים:

נספח א':

1. דנה ושלומית חברות טובות. דנה ביקשה משלומית להעתיק ממנה מבחינת הבגרות באנגלית. שלומית יודעת שאם תופסים על העתקה בבחינת בגרות אז התלמיד לא מקבל תעודת בגרות.. שלומית לא יודעת

מה לעשות? האם כדאי לשלומית לתת לדנה להעתיק, ואולי לגרום לה לפגוע בתעודת בגרות שלה או, לא לתת לה להעתיק ובכך אולי לפגוע בחברותם.

2. שושנה הייתה צריכה לעבור ניתוח מסובך וחדשני ולכן פחדה מאוד מן הניתוח ומהתוצאות. שושנה לא ידעה אם כדאי לה לחיות עם כאב או לעבור את הניתוח והתגבר על הכאב.

3. שני חיילים נמצאים באמצע קרב, אחד פצוע והשני חובש. החובש לא יודע אם להציל את חברו, לטפל בו ולסכן את חיו או לנטוש את חברו ולהציל את חיו עצמו.

4. אדם מיהר לעבודה כי היה צריך לקבל קידום חשוב בעבודתו. בדרך הוא ראה תאונת פגע וברח, אבל לא עצר כי מיהר. אם היה עוצר סביר להניח שהנפגע היה חי, אבל אז היה מאבד את עבודתו. מה הוא היה צריך לעשות?

נספח ב':

דילמה מוסרית = בדילמה מוסרית, ההתלבטות נובעת ממניעים הקשורים למצפון המתלבט, ולקשיים בתפישת המעשה הנכון בעיניו. הדילמה מתרחשת כאשר המתלבט מתקשה להחליט איזה חלופה מוסרית יותר.

נספח ג':

*יחיאל הוא אדם דתי מבוגר שגר בירושלים. יש לו שמונה ילדים ואישה בהריון. הוא מרוויח בסל הכל 15 שקל לשעה בעבודתו. ילדיו מאוד מאושרים, אך הוא מרגיש שהוא לא נותן להם מעבר למה שהם צריכים. יחיאל רוצה שהילדים שלו יוכלו ללכת לחוגים ובית ספר טוב, אך הוא תמיד נמצא במינוסים בבנק. אין לו חברים.. אין לו איך להשיג הלוואה.

*תומי הוא רווק צעיר שגל בתל אביב ולומד משפטים בהצלחה. הוא גם כן מנהל סניף גדול של סלקום. הוריו של תומי לעומת זאת, עניים מאוד, לאחר ששילמו את שכר לימודו לאוניברסיטה. הוריו של תומי לא מסכימים לקחת ממנו כסף.

*ילנה היא עולה חדשה מרוסייה ואיש אינו מוכן לקבל אותה לעבודה בגלל בעיות בשפה. ילנה עובדת כמנקה. אמה מאוד חולה וכסף זה לא משלם על התרופות שלה. ילנה נמצאת כרגע במינוס, מכל התרופות לאמה.

נספח ד': ניצלתי, סבלתי, ולמדתי.

אני בסך הכל יצאתי לבלות קצת עם המשפחה בים המלח.. אתם יודעים, נשכבתי על הגב, ונהנתי מהפעם הראשונה שלי לצוץ. עצמתי עיניים, ונכנסתי אל תוך חלום מדהים.... הוריי כנראה לא שמו לב אליי כי היו עסוקים באחותי הקטנה... אך כשפתחתי את עיניי, לא ראיתי יבשה, לא ראיתי משפחה... הייתי תקוע! תקוע באמצע לב ים המלח! ללא מזון, ללא שתייה. התחלתי להיכנס ללחץ לצרוח לבכות.. אך איש לא שמע אותי.. לאחר מספר שעות החלטתי לנסות לשחות ולהגיע ליבשה. אך כמובן שלא מצאתי אותה. התחלתי להתעייף, הייתי רעב וצמא. חשבתי שזה יומי האחרון.. הערב ירד.. ונהיה לי חשוך וקר התחלתי לפחד ולחשוב על כל מיני דברים שאני כל כך מצטער אליהם. כמו: להציק לאחותי הקטנה, להיכשל בלימודים וגם שלא ממש עזרתי לאמא שלי בבית.. ועוד כל מיני דברים... עצמתי עיניים וחיכיתי שהרגע שלי יגיע.. אך לפתע הים נהיה ממש סוער והיה אור חזק מהשמים, שמעתי את אמי צועקת ברמקול את שמי. פתחתי את עיניי וצעקתי בחזרה.. אמא אני פה.. הצילו, תעזרי לי" .. נשלח אליי איש חילוץ, שעזר לי לעלות על הסולם הגבוה שהוביל אל המסוק הגדול שהיה מעלינו. הייתי כל כך שמח לחזור הביתה! ואני חושב שיותר מן הפחד שהיום הזה נתן לי, זה גם נתן לי שיעור לחיים! מאז אני מעריך הרבה יותר את החיים שלי ואת אלה שמסביבי. אני אפילו אולי שמח שהטראומה הזאת קרתה דווקא לי, ומהיום אני אדם שונה לחלוטין!

פעולה מספר 2

מטרת על

להצית את אש המכבים בקרב חניכי ובוגרי התנועה כסמל לעשייה ושינוי תרבות ההתנהגות בדרכים תוך טיפוח אחריות אישית וחברתית לערך חיי האדם .

מטרות -

1. החניך ייחשף למצב הקטל בכבישים במדינת ישראל .
2. החניך יבחן את מצב הקטל בכבישים במדינת ישראל אז והיום .
3. החניך יבדוק את מיקומו בנושא הקטל בכבישים ביחס למדינות העולם .

הצדקה -

החניך נחשף בפעולה זו לנושא מרוץ הלפיד- הקטל בכבישים. זהו הבסיס לתהליך שמאוחר יותר יביא לעשיית מהפכה בנושא.

ערכים מובילים-

שיקול דעת- הפעלת המחשבה ובחינת הדברים לפני ביצוע הפעולה.

אחריות- נכונות לשמור ולקיים בכל עת ובכל מצב עקרון חומרי או חברתי.

שכבת גיל - ה'ו'

גודל קבוצה – 15 חניכים .

מקום – גן ביל"ו / חדר .

מהלך הפעולה-

חלק א'

כל חניך מקבל כותרת משנית של כתבה כלשהי הקשורה לתאונות הדרכים (נספח א'), ועוד חצי דף ריק, ומדביק אותם, אחד ליד השני, על גבו. החניכים מסתובבים בחדר / במקום מסוים, קוראים את הכותרות המופיעות על חבריהם, ורושמים מה דעתם על הכתבה, אם הם מתחברים אליה יותר מלכתבות האחרות וכדומה.

שאלות לדין:

- לאיזו כתבה התחברתם במיוחד?
- האם שמעתם על מקרים דומים?
- האם חלק מהמקרים יכלו להימנע בצורה כלשהי? באיזו צורה?

חלק ב'

הקבוצה מתחלקת לשתי קבוצות.

מול כל קבוצה תלויה שורה של 21 בלונים, כאשר מכל בלון יורד פתק שעליו כתוב משפט מכתבה/ סטטיסטיקה/ נתון כלשהו/ עובדה וכו' מאז, ומהיום. בטור אחד, תלויים פתקים עם נתונים של פעם, חוץ מהבלון יוצא הדופן שהוא עם נתון של היום (החניכים לא יודעים זאת). ובטור השני, תלויים פתקים עם נתונים של היום, חוץ מהבלון יוצא הדופן שהוא עם נתון של פעם (החניכים לא יודעים זאת). החניכים צריכים לפוצץ את הבלונים לפי החוקים הבאים:

- כל אחד חייב לפוצץ בלון אחד / שני בלונים / שלושה בלונים.
 - כל חניך חייב להשתתף לפחות פעם אחת.
 - בכל טור, חייב להישאר בלון אחד לא מפוצץ (שהוא בעצם הבלון יוצא הדופן).
- החניכים צריכים לעשות זאת ע"י חשיבה ושיתוף פעולה, ולהשאיר את הבלון הנכון לא מפוצץ.

שאלות לדין:

- לפי מה החלטתם מה שייך לאז ומה שייך להיום ?
- מה אפשר להסיק מהנתונים של אז ומהנתונים של היום ?
-

למדריך: אם החניכים לא הגיעו למסקנה שאז היו יותר תאונות דרכים מאשר היום, יש להבהיר להם זאת.

- מה הם הגורמים שהובילו לירידה בתאונות הדרכים במשך השנים ?
(כיום יש יותר מודעות לתאונות הדרכים, יש יותר דרכים לאכוף את התאונות וכדומה).

חלק ג'

המדריכים תולים מפה של העולם ובה מסומנות 4 מדינות כלשהן ומדינת ישראל.

לאחר מכן, מביאים לכל חניך 4 דגלים של אותן המדינות המסומנות (ללא מדינת ישראל).

בפני החניכים מציגים נתונים סטטיסטים של מספר תאונות/ הרוגים בתאונות הדרכים בשנה,

באותן המדינות השונות. על החניכים, בכל פעם שמציגים נתון סטטיסטי כלשהו להרים את דגל המדינה אשר הם חושבים שהנתון שייך לה.

לאחר הצגת כל נתון, המדינה שהרוב חשב וקבע שנתון זה שייך לה, מדביקים את הנתון במדינה שקבעו. אם החניכים טעו, מסבירים להם ומתקנים אותם.

לבסוף, מראים להם נתון של מדינת ישראל, אשר הוא הנתון הגדול ביותר משאר המדינות שהראנו קודם לכן, ומדביקים נתון זה על המיקום במפה.

שאלות לדין:

- מה דעתכם על הנתונים ?
- מה ההבדל בין מדינות העולם למדינת ישראל ?
- איך מדינת ישראל ביחס למדינות השונות, לדעתכם ?
- האם אתם חושבים שיש אפשרות לשנות ולמזער את הנזקים הללו ?

עזרים -

* נספח א' .

* להכין 21 פתקים עם נתונים/

עובדות וכדומה של היום .

* להכין 21 פתקים עם נתונים/

עובדות וכדומה של פעם .

* להוציא נתונים סטטיסטיים על 4 המדינות .

* לצייר דגלים של 4 מדינות שונות (לכל חניך) .

* לצייר מפת העולם ולהדגיש את 4 המדינות .

ציוד:

בלונים

נספחים:

רוכב אופנוע נפל אל מותו במדבר יהודה

בן 19 נהרג באזור ים המלח לאחר שהאופנוע עליו רכב הידרדר לתהום. צוותים של מגן דוד אדום ניסו להציל את חייו קבעו את מותו .

אפשרות: הדורס יואשם ברצח

אסעד שיבלי (20) עלול לעמוד בפני אישום חמור במיוחד, בעקבות דריסתה למוות של טל זינו בערב יום הכיפורים: לראשונה, נבדקת האפשרות להעמידו לדין דורס למוות באשמת רצח.

נתפסה על 141 קמ"ש, שיכורה ושקרנית

נהגת כבת 19 נתפסה בכביש הערבה כשהיא נוהגת במהירות של 141 קמ"ש ובמצב של שכרות. לאחר שנעצרה, ניסתה להתנקם בשוטרים והאשימה אותם בהטרדה מינית.

הערכה: בן 18 נהרג במהלך מירוצי מכוניות

כוחות טיפול נמרץ שהוחשו לרחוב זלמן שז"ר בנתניה נאלצו לקבוע את מותו של צעיר בן 18, שככל הנראה נהרג במהלך מירוצי מכוניות. נוסע נוסף נפצע באורח בינוני.

הרוגה בת 40 בתאונת טרקטורון

אשה כבת 40 התהפכה עם טרקטורון בחוף פלמחים ונהרגה. צעירה כבת 20 נפצעה באורח בינוני בתאונה. מאידך, תרומות איברים של שני הרוגי תאונות דרכים הצילו שמונה בני אדם.

נהרגה בדרך מחתונת בתה

אסון משפחתי: פרחת לוי בת 58 מנתיבות נהרגה, בעלה נפצע באורח אנוש, בנה ואחייניתה נפצעו בינוני בתאונת דרכים שאירעה בכניסה לשדרות. הארבעה חזרו מחתונת הבת באשדוד.

נדרס למוות על ידי משאית

הולך רגל כבן 20 מצא את מותו בתאונה מחרידה: משאית שהובילה סחורה בדרך לאילת פגעה בו ומחצה אותו. הנהג הפוגע טען: "לא ראיתי אותו עד לרגע בו הפנסים האירו עליו".

מתנדב במשטרה נהרג מפגיעת שוטר

חוסר ההבנה הוביל לטרגדיה: מתנדב במשטרה בן 65 שביצע מרדף באופנועו, נהרג לאחר שקצין משטרה חבר עם רכבו למרדף והתנגש בו. הרוג ו-3 פצועים קשה בתאונה בצפון

אדם אחד נהרג ושלושה נפצעו קשה, בהתנגשות חזיתית בין מכונית פרטית לרכב מסחרי, צפונית לזכרון יעקב. נהג הרכב הפרטי סטה מנתיבו מסיבה לא ברורה.

בן 12 נמחץ ע"י מכונית - ורגלו נקטעה

ת"א: ילד בן 12 ששיחק על מדרכה נפצע קשה מפגיעת מכונית שנסעה לאחור. הוא פונה לקבלת טיפול רפואי בית החולים "איכילוב" בעיר. פראמדיק: "זה היה מראה קשה לעיכול". הרוג, פצועה קשה ו-2 קל בתאונות

אם לארבעה בת 27 מאזור חדרה נדרסה בכניסה לחיפה ונפצעה באורח אנוש. מאמצי הרופאים להצילה עלו בתוהו.

כתבות נוספות ניתן להוציא מהאתר:

<http://news.msn.co.il/news/general/NewsSubject/20040928093>

[10.htm?fitem=25](http://news.msn.co.il/news/general/NewsSubject/20040928093_10.htm?fitem=25)

פעולה מספר 3

מטרת על: להצית את אש המכבים בקרב חניכי ובוגרי התנועה כסמל לעשייה ושינוי תרבות ההתנהגות בדרכים תוך טיפוח אחריות אישית וחברתית לערך חיי האדם.

מטרות:

1. החניך יבחן את מקומו של האדם בגרימת תאונות הדרכים ומניעתן.
 2. החניך ימנה את הדרכים האפשריות לצמצום ומניעה של תופעת הקטל בדרכים.
 3. החניך יבחר לעודד זהירות והפעלת שיקול דעת בכביש.
- הצדקה:** השערת ידיעותיו של החניך בנושא גרימת תאונות הדרכים והאפשריות למניעתן.

ערכים מובילים:

שיקול דעת = עיון ובדיקה מעמיקה בנושא.

פיתוח חשיבה = הכשרה וקידום הקוגניציה והעלת המחשבות.

אחריות = כוונת לשמור ולקיים בכל עת ובכל מצב עקרון חומרי או חברתי.

שכבת גיל : ה'ו'

גודל קבוצה : 15 - 20 חניכים.

מקום : חצר

מהלך הפעולה:

משחק פתיחה: מילים מורכבות מגימטרייה: (א=1, ב=2, וכו'..ש=300, ת=400) החניכים יקבלו ארבעה בריסטולים שכתוב עליהם בגימטרייה ארבעה משפטים הקשורים לזה"ב (נספח 1): "זהירות בדרכים מצילה חיים", "שים לב, שלא יהיה כואב", "במעבר חצייה חוצים, ואל הבית בשלום מגיעים", "נוסעים באור ירוק, ומגיעים לאופק רחוק".

מהלך הפעולה:

משחק מונופול מטורף, הכולל בתוכו משימות, דיונים, "הפתעות" אשר חושפים את החניך למצב התאונות בארץ.

משחק המונופול יראה ככה: מימין לשמאל, ואז למטה, ימינה, ואז פונים למעלה. הידעת? הפתעה! כתבה, פקודה!, כתבה, הידעת?! פקודה! כתבה, הפתעה! הידעת? כתבה, פקודה! הפתעה!, כתבה, הידעת? כתבה, פקודה!

					ה

במהלך כל הפעולה, החניכים מחולקים לשתי קבוצות. כאשר מגיע תורה של כל קבוצה, היא מטילה את הקובייה, ומתקדמת כנדרש.

במשחק יהיו 6 כתבות, 12 "פקודה!", 12 "הידעת?", ו10 "הפתעה!"

שש כתבות:

כתבות החושפות את החניכים לבעיית הקטל בכבישים.

12 "פקודה!":

1. רחץ את מכוניתך בכדי שבנסיעתך בשעות הלילה ראייתך תהיה טובה יותר.
2. לך לעשות טסט למכוניתך.
3. לך למוסך לערוך בדיקת צמיגים שגרתית.
4. שלם כנס בסך 700 ₪, משום שאינך חגרת חגורה.
5. עצור במעבר חציה תור נוסף (הפסד תור!).

6. שים קסדה על ראשך בזמן רכיבתך על אופניים. קבל 10 נק' זכות.
7. סע ברמזור אדום וקבל 1000 ש"ח כנס.
8. עקוף מכונית מצד שמאל ושלם 800 ₪ כנס.
9. סע על השוליים ושלם 800 ₪.
10. עקוף על פס לבן ושלם 900 ₪.
11. דבר בטלפון בזמן נסיעה ושלם 800 ₪.
12. סע ברוורס ב"אין כניסה" ושלם 400 ₪.

12 "הידעת?!":

1. תינוק נידרס על ידי נהג אוטובוס כאשר הנהג הסתכל בהודעת SMS שנשלחה אליו באותו רגע.
2. כ 500 מקפחים את חייהם בכבישים בישראל.
3. 40,000 איש נפצעים בתאונות דרכים בשנה בכבישי ישראל.
4. איש בן 80 נידרס כאשר חצה במעבר חציה כאשר הרמזור שלו היה ירוק ושל המכוניות אדום.
5. ילד כבן 8 נסע באופניים ללא קסדה וכאשר מכונית העיפה אותו מהכביש ניבט בראשו ונהרג.
6. רק ילדים מעל גיל 14 יכולים לשבת במושב הקדמי באוטו.
7. באוטובוס חייבים לחגור חגורות.
8. כל ילד עד גיל שלוש חייב בכיסא בטיחות במושב האחורי.
9. החוק החדש שחוקקו במשרד התחבורה הוא: אסור לענות ל-SMS בזמן נהיגה ובנוסף אסור לקרוא את ההודעה.
10. לעקוף בפס לבן זוהי עברה חמורה ביותר!
11. חובה לשים אפוד זוהר כאשר הינך יוצא מהמכונית.
12. כאשר מבצעים הפרה של אחד החוקים אשר נחקקו בנושא בטיחות, הכנסות הם רבים, ושוללים רישיונות במהרה.

10 "הפתעה!":

1. הסתובב בכיכר, ותגיע לנקודת ההתחלה!
2. הסתכל ימינה ושמאלה וקבל 100 שקלים.

3. זכית בנק' 100 כאשר נסעת על 50 בכביש עירוני.
4. זכית בנק' 200 כאשר רכבת על אופנייך כשאתה חובש קסדה.
5. זכית בנק' 160 כאשר חגרת גם מאחור.
6. זכית בנק' 780 כאשר נתת לקשישה לעבור במעבר חציה.
7. זכית בנק' 465 כאשר יצאת מהאוטו עם אפוד צהוב.
8. זכית בנק' 90 כאשר שילמת את רשיוןך בזמן.
9. זכית בנק' 180 שקלים, כאשר חנית ב"כחול לבן"
10. זכית בנק' 80 שקלים על כך שניפחת את הגלגלים בזמן, וחסכת ממך פנצ'ר.

במשחק- כל סיבוב אשר קבוצה עוברת במשחק, זה מזכה אותה בעוד 1000 נק' זכות.

והפקודות, חלקן מורידות לקבוצות נק'. ש= לחצי נקודות זכות. למשל שני שקלים= נקודת זכות אחת.

כל פעם אשר חניך יעצור על "כתבה" אחד המדריכים יקריא את המאמר, ולאחר מכן כקבוצה אחת, ולא כשתי קבוצות, נעבור שלבים קבועים לאחר קריאת כל כתבה.

- קריאת הכתבה.
 - דיון בנושא מה התרחש בכתבה.
 - מה היו המניעים לכך, למה גרם האדם?
 - מה יכל האדם לעשות על מנת למנוע את האסון?
 - המצאת סלוגן יחיד אשר ישכנע את האדם לנהוג בזהירות.
- כשאר דורכים פעם אחת על משבצת "מאמר", מוחקים, ורושמים "תאונה" על ה"מאמר".

מה שגורם לכך שישנן רק 6 כתבות במשחק, והזמן לא ילך רק על הכתבות, והחניכים יחשפו גם לפקודות, והחובות שעל הנהגים לבצע על הכביש.

לאחר משחק המונופול, הקבוצות יישארו מחולקות ל2. כל קבוצה תקבל "הגה". הקבוצות יישאלו שאלות, וכאשר קבוצה תדע תשובה, היא תצטרך לצפור, וכך תנתן לה הזכות לענות.

משחק זה מקנה להם כלים נוספים וחוקים שקל מאוד לזכור, על מנת להיות בטוחים בכביש. הם ייחשפו לדרכי מניעה תוך כדי דיונים לגבי החידון. כל תשובה נכונה, מזכה בעוד כ-10 נק'.

השאלות:

אין הבדל במספר ההרוגים בין ימות השבוע השונים

נכון

לא נכון

מי האוכלוסיה הפגיעה ביותר לתאונות דרכים?

רוכבי אופנוע

רוכבי אופניים

הולכי רגל

נהגים

נוסעים ברכב

מספר ההרוגים הרב ביותר במדינת ישראל, נגרם כתוצאה מ:

פעולות טרור

תאונות דרכים

מלחמות ישראל

נשים מעורבות יותר בתאונות דרכים

נכון

לא נכון

אחד מהגורמים האלה הוא הסיבה לכך שהיא קרתה בכל תאונות דרכים:

* הגורם האנושי

* מצב הדרך

- * מזג אויר
- * מצב הרכב

מהו המעבר הבטוח ביותר לחציית כביש?

- מעבר חציה מרומזר
- מעבר חציה עם משמרות הבטיחות
- מעבר חציה ללא רמזור
- מנהרה או גשר

במעבר חציה מרומזר נחצה את הכביש:

- גם באור צהוב, אך נצטרך לבדוק
- אך ורק באור ירוק להולכי רגל
- רק אם הכביש פנוי ממכוניות
- אך ורק באור ירוק ורק אם הכביש פנוי

מקום משחק בטוח הוא:

- כל התשובות שלהלן נכונות
- מגרש הספורט
- שטח מוגדר בפארק למשחק
- שטח מגודר בגן הציבורי

הכניסה לאוטובוס בדלת האחורית אסורה, מדוע?

- הנהג עשוי לסגור את הדלת על התלמיד כי לא הבחין בו
- הנהג לא מרשה לעלות מהדלת האחורית
- מדרגות האוטובוס האחוריות גבוהות יותר ובלתי נוחות
- הנכנס בדלת האחורית מפריע ליורדים מן ההסעה

חובה לחגור חגורות בטיחות:

- ☐ רק במושבים הקדמיים
- ☐ רק במושבים האחוריים
- ☐ במושב הקדמי – כולם, ובמושב האחורי – רק ילד מתחת גיל 14
- ☐ גם במושבים הקדמיים וגם במושבים האחוריים, בכל גיל

נספח 1:

"זהירות בדרכים מצילה חיים"

40 10 10 8 , 5 30 10 90 40 , 40 10 20 200 4 2 , 400 6 200 10 5 7

"שים לב, שלא יהיה כואב"

2 1 6 20 , 5 10 5 10 , 1 30 300 , 2 30 , 40 10 300

"במעבר חצייה חוצים, ואל הבית בשלום מגיעים"

, 400 10 2 5 , 30 1 6 , 40 10 90 6 8 , 5 10 10 90 8 , 200 2 70 40 2
 . 40 10 70 10 3 40 , 40 6 30 300 2

"נוסעים באור ירוק, ומגיעים לאופק רחוק".

, 40 10 70 10 3 40 6 , 100 6 200 10 , 200 6 1 2 , 40 10 70 60 6 50
 100 6 8 200 , 100 80 6 1 30

נספח 2: 1

רהט: אב נסע לאחור ודרס את בתו בת ה-10 חודשים

התינוקת, סביל אבו עמר, שיחקה עם אחיה בחצר הבית ואביה לא הבחין

בה ודרס אותה למוות. זהו המקרה השישי השנה בו נדרס פעוט במגזר

הבדואי על ידי קרובי משפחתו בנסיעה לאחור

טרגדיה ביישוב רהט בנגב: סביל אבו עמר, בת 10 חודשים, נדרסה היום

(ד') למוות על ידי אביה בישוב הבדואי. גורמים במשטרה אומרים כי זהו

המקרה השישי השנה שפעוט מהמגזר הבדואי נדרס למוות על ידי קרובי משפחתו בנסיעה אחורנית.

הערב נדרסה למוות סביל אבו עמר על ידי אביה שנהג ברכב המסחרי. האב לא הבחין בבתו, נסע לאחור ודרס אותה למוות.

מעדות שנלקחה על ידי האב על ידי בוחני תאונות הדרכים של מרחב הנגב שהגיעו למקום התאונה, עולה כי הילדים שיחקו מחוץ לבית, והאב לא הבחין בתינוקת, אשר אחיה הניחו אותה מאחורי הרכב.

הוא החל את הנסיעה אבל אז שמע את זעקות הילדים שקראו לו לעצור. הוא יצא מהרכב והבחין בבתו מתחת לגלגלים, כשהיא כבר ללא רוח חיים.

פקד חיים ריבה, ראש מדור תאונות דרכים במרחב הנגב, אמר כי "זוהי עוד תאונה קטלנית של פעוט במגזר הבדואי. כאשר שוב פעם נדרס ילד כתוצאה מחוסר זהירות. הציבור הבדואי צריך לדעת מניסיון חוזר ונשנה כי יש לבדוק את אחורי הרכב לפני התחלת הנסיעה, בשל העובדה שהילדים משחקים באזור החנייה"

=====

2. מוחמד אבו עיאדה נדרס למוות על ידי טרקטור. גורמים במשטרה: מחקירה ראשונית עולה כי הילד התפרץ לכביש, נהג הטרקטור לא הספיק לבלום ופגע בו למוות. המשטרה: נהג הטרקטור - קטין בן 14 שנהג בו ללא ידיעת דודו

טרגדיה בנגב: מוחמד אבו עיאדה, בן 11 תושב הכפר דרג'את, נדרס היום (ב') למוות כשיצא משער בית ספרו על ידי טרקטור שחלף במקום. גורמים במשטרה אמרו כי הסיבה לתאונה הקטלנית היא "התנהגות הולך הרגל".

אבו עיאדה, תלמיד כיתה ה', יצא אל הרחוב בדרכו לביתו בתום יום הלימודים, ולא הבחין בטרקטור שחלף בכביש. הנהג לא הספיק לבלום כשהילד ירד מהמדרכה ופגע בו.

מחקירת המשטרה כי נהג הטרקטור הוא קטין בן 14, אשר נהג בטרקטור ששייך לדודו. הדוד טען כי לא ידע כלל שאחיינו לקח ממנו את כלי העבודה.

הילד פונה מהמקום אל המרפאה ביישוב, וניידת נט"ן של מגן דוד אדום שהוזעקה למקום קבעה את מותו. בוחני תאונות הדרכים של מרחב הנגב, בפיקודו של פקד חיים ריבה, אשר חוקרים את הארוע מעריכים בתום חקירה ראשונית כי הסיבה לתאונה היא ככל הנראה התפרצותו הבלתי צפויה של הילד אל הכביש, וכי לא מדובר באשמה של נהג הטרקטור.

=====
=====

3. אעבלין: אופנוען התהפך, פגע בסלע ונהרג

מריח צאפי, בן 28 מדליית אל-כרמל, נהרג כשהתהפך עם אופנועו בכביש המוביל מקריית-אתא למשגב. בתל-אביב נמצא אדם פצוע בראשו ושוכב על הכביש, כנראה לאחר שנפגע בתאונת פגע-וברח

מריח צאפי, בן 28 מדליית אל-כרמל, נהרג הבוקר (שבת) בהתהפכות אופנועו בכביש המוביל מקריית-אתא למשגב, סמוך ליישוב אעבלין. צוותי מד"א קבעו את מותו, ומשטרת מרחב הגליל פתחה בחקירה.

התאונה אירעה סמוך ל-7:00. האופנוען רכב על אופנוע כבד מסוג הונדה בנפח 1,000 סמ"ק מכיוון הקריות לכיוון משגב. ראש מדור תאונות דרכים במרחב הגליל, רב-פקד ערן קפלן, אמר כי מחקירת המשטרה עולה שבעקומה ימינה איבד האופנוען את השליטה, סטה לשמאל וירד מהכביש לשדה, שם פגע בסלע גדול.

צוות ניידת טיפול נמרץ של מד"א מאזור 'כרמל' שהוזעק למקום נאלץ לקבוע את מותו של האופנוען שנהרג במקום. אתמול נפצע סמוך לקיבוץ שער-העמקים אופנוען שבוהן רגלו נקטעה כשהחליק ופגע בקיר. צוות מד"א פינה אותו במצב בינוני לבית החולים רמב"ם בחיפה.

בד בבד נמצא הבוקר צעיר בשנות ה-20 לחייו כשהוא שרוע על הכביש ברחוב ראול וולנברג בתל-אביב. הצעיר סובל מפגיעת ראש קשה, ככל הנראה לאחר שנפגע בתאונת פגע-וברח. צוות מגן דוד אדום מאזור 'דן' פינה אותו במצב קשה לבית החולים בילינסון בפתח-תקווה, והמשטרה פתחה בחקירת נסיבות המקרה.

בתאונת דרכים שאירעה הלילה סמוך לנתיבות נהרג אדם אחד וארבעה בני אדם נוספים נפצעו. התאונה אירעה סמוך ל-3:30. צוותי טיפול נמרץ של מד"א ובוחני תנועה של המשטרה שהוזעקו למקום התאונה - סמוך למושב תקומה שבנגב המערבי - גילו בזירה הרוג וארבעה פצועים, אחד במצב קשה ושלושה במצב קל.

מתחילת השנה נהרגו בדרכים 330 בני אדם. סעו בזהירות

=====

=====

4. אשדוד: בן 34 נדרס ומת במעבר חצייה

אלכסיי סירוטקין, בן 34 מאשדוד, נפגע בעת שחצה במעבר חצייה, אך באור אדום להולכי הרגל, את צומת הרחובות שבי ציון ושדרות הרצל בעירו. המשטרה חושדת כי היה בגילופין. הנהג הפוגע ונוסע שישב לידו יצאו לסייע לו, אך נפגעו מרכב אחר שעבר במקום - מצבם קל

אלכסיי סירוטקין, בן 34 מאשדוד, נהרג אמש (יום ו') מפגיעת רכב, בעת שחצה את צומת הרחובות שבי ציון ושדרות הרצל במעבר חצייה בעירו. צוות מד"א קבע את מותו. מחקירה ראשונית עולה כי סירוטקין חצה את הכביש באור אדום להולכי הרגל. המכונית שפגעה בו נסעה באור ירוק.

בן דודו של סירוטקין - שהיה עמו בשעת התאונה - סיפר למשטרה שמשפחתו ברוסיה ביקשה להטיס את גופתו כדי שייקבר שם. הנהג הפוגע ונוסע שישב לידו יצאו מהרכב לאחר התאונה על מנת להעניק סיוע לסירוטקין, ונפגעו מרכב אחר שעבר במקום. השניים, שנפצעו קל, הועברו לקבלת טיפול בבית החולים קפלן ברחובות.

בתאונת דרכים שאירעה אתמול בבוקר בכביש 5, בין צומת גלילות לכפר הירוק, נהרג יצחק לוי בן 29 מפתח תקווה, ושלוש נשים נוספות נפצעו באורח קל עד בינוני לאחר שבו נסעו התהפך. במשטרה אומרים כי מהחקירה עולה שהנהג נסע במהירות העולה על המותר (90 קמ"ש) וכמו כן נבדק החשד שנהג תחת השפעת אלכוהול.

ביום שלישי נהרגו שלושה מבני משפחת עמר מירושלים, האב שלומי (49), בתו אווה (14) ובנו דוד (12.5), בתאונת דרכים מחרידה בכביש הבקעה סמוך ליישוב ארגמן. אם המשפחה קריסטי והבת רותי נפצעו באורח בינוני. התאונה אירעה לאחר שרכב המשפחה, ששבה מנופש בצפון, סטה מנתיבו והתנגש חזיתית ברכב שהגיע מהכיוון הנגדי.

יום קודם לכן נהרג רוכב אופנוע במישור רותם, שבאזור ים המלח לאחר שנפל מצוק. לניידת הטיפול הנמרץ שהגיעה למקום לא הייתה גישה לתהום שאליה נפל הרוכב. צוות מסוק החילוץ של צה"ל שהגיע למקום ביצע בו פעולות החיאה, אך נאלץ לקבוע את מותו. בתחילת השבוע נהרגו רוברטה ברנשטיין בת 49 מירושלים, בעלה חיים זאב (צ'אק) ברנשטיין בן 54, בתם בת שבע

ציפורה ברנשטיין בת 18 ושרון סבג בת 49 מבית לחם הגלילית בתאונת דרכים בין שני כלי רכב בכביש הערבה. בתאונה נפצעו שלושה בני אדם נוספים.

מתחילת השנה נהרגו 327 בני-אדם בתאונות דרכים

5. אב ושני ילדיו נהרגו בתאונה בכביש הבקעה

רכב שנסע בכביש הבקעה ליד היישוב ארגמן סטה מנתיבו ופגע ברכב

שהגיע מהכיוון הנגדי. גבר ושני ילדיו - בת 15 ובן 13 - נהרגו, אם

המשפחה ובת נוספת נפצעו קל

גבר כבן 40 ושני ילדיו - נערה בת 15 וילד בן 13 - נהרגו בצהריים (יום ג') בתאונת דרכים קשה בכביש הבקעה, ליד היישוב ארגמן. הדר, פראמדיקית מד"א גלבוע שהגיעה למקום, סיפרה ל-ynet כי בתאונה נפצעו בינוני אשתו כבת 40 ובתו ונער נוסף בן 13 נפצע קשה. הנער הועבר במסוק לבית החולים "הדסה" עין-כרם בירושלים, שם מת מפצעיו. האשה והילדה פונו באמבולנס לבית החולים "העמק" בעפולה, שם הוכנסו לחדרי הניתוח.

**התאונה הקטלנית אירעה
כשהמכוניות התנגשו חזיתית
(צילום: חגי אהרון)**

מחקירה ראשונית של המשטרה

עולה כי כלי-רכב שנסע מצפון לדרום סטה מנתיבו והתנגש חזיתית ברכב שהגיע מהכיוון הנגדי. בתאונה נהרג גם כלב המשפחה שהועף מהמכונית. לאחר התאונה, סגרה המשטרה את הכביש לתנועה משני הכיוונים בין ארגמן ליישוב ברוש.

ראש המועצה האזורית בקעת-הירדן, דובי טל, סיפר ל-ynet: "התאונה אירעה כ-10 ק"מ דרומית למחולה. מסוק של צה"ל נחת במקום כדי לפנות את אחד

הפצועים לבית-החולים. במקום פעלו צוותים של מד"א, זק"א, משטרה ומכבי-אש".

בצהריים נפצע ילד בן 10 באורח קשה וארבעה בני אדם נפצעו קל בתאונת דרכים שאירעה ליד צומת עילבון שבגליל-התחתון. הילד פונה באמצעות מסוק לבית החולים "רמב"ם" בחיפה. ארבעת הפצועים הנוספים פונו לבית החולים "פוריה" בטבריה.

אתמול נהרג רוכב אופנוע במישור רותם, שבאזור ים המלח לאחר שנפל מצוק. לניידת הטיפול הנמרץ שהגיעה למקום לא הייתה גישה לתהום שאליה נפל הרוכב. צוות מסוק החילוץ של צה"ל שהגיע למקום ביצע בו פעולות החיאה, אך נאלץ לקבוע את מותו.

ביום ראשון נהרגו ארבעה בני אדם ושלושה נפצעו בתאונה קשה שאירעה בין שתי מכוניות פרטיות על כביש הערבה. מחקירת האירוע עלה כי נהג מכונית מיצובישי סטה למסלול הנגדי ופגע במכונית טויוטה. ההרוגים בתאונה הם: רוברטה ברנשטיין בת 49 מירושלים, בעלה חיים זאב (צ'אק) ברנשטיין בן 54, בתם בת שבע ציפורה ברנשטיין בת 18 ושרון סבג בת 49 מבית לחם הגלילית

מתחילת השנה נהרגו 325 בני אדם בתאונות דרכים

6. להאשים נהג ברצח? תמוה ומחשיד

משטרת ישראל הודיעה היום כי היא מתכוונת לחקור בחשד לרצח את רוכב הטרקטורון שהרג ילדה בכפר תבור. עו"ד אילון אורון מנתח את הדברים

וטוען: החלטה תמוהה שנראית כמו כניעה ללחץ הרחוב

היום פרסמה משטרת ישראל כי היא מתכוונת לחקור בחשד לרצח את רוכב הטרקטורון שדרס והרג ילדה בכפר תבור, ביום כיפור האחרון. התפתחות יוצאת דופן זו בחקירת המקרה, באה לאחר שתושבי הכפר טענו כי רוכב הטרקטורון הערבי "חיפש מהומות", ורכב למעשה אל תוך ההמון. לטענת המשטרה מדובר

בתקדים - "אדם שנוסע במכוון לתוך המון, יש לו כוונה להרוג" אומרים שם. במשטרה יודעים כי לא מדובר בהאשמה פשוטה כאשר מדובר בתאונת דרכים.

מומחה המשפט התעבורתי, עו"ד איילון אורון, מנתח את הסוגייה, מעלה כבר עתה שאלות - ובעיקר מזהיר:

רצח צריך להיות מוכח

הכוונה להאשים ברצח אדם שגרם למוות באירוע שתולדתו בנהיגה, נראית על פניה תמוהה. יותר מכך, היא מעוררת חשש של כניעה ללחץ הרחוב. במקרה הזה העניין מורכב שבעתיים, מכיוון שמיד לאחר המקרה נשמעו קולות הטוענים כי מדובר ב"רצח" על רקע לאומני. בימים אלה, ובמצבנו המוכר, קולות מעין אלה מטעים כמעט אוטומטית את הכף לכיוון אישום שכזה. זאת למרות החשד כי אין לכך כל רקע עובדתי שמצדיק האשמה ברצח. כידוע, רצח הוא מעשה מכוון, אשר עושה מתכוון לגרום בהתנהגותו למוות. שימו לב, כל זאת כאשר הוא מודע לתוצאה, חפץ בהתממשותה, והמעשה נעשה בתכנון מוקדם ובמחשבה צלולה, במילים אחרות: בדם קר. ומבחינה משפטית זה אומר כי כל עוד הנהג עצמו לא יודה שנכנס עם רכבו לתוך ההמון ב"מגמת פיגוע", או לחילופין כל עוד לא יובאו ראיות לפיהן הנהג התוודה על כוונה כזו, לא קמה כל הצדקה להאשים בעבירת רצח. הרי החשד - שבא לידי ביטוי בקריאות תושבי הכפר - שמא בסתר ליבו של הנהג התגבש רצון לגרום למוות, אין בו בכדי להצדיק אישום כזה. עם כל הצער שבדבר והטרגדיה הגדולה, המודעות הקיימת לגרימת תוצאה קטלנית עקב כניסה עם רכב לתוך המון, אין די בה כדי להאשים בעבירת רצח, כל עוד לא מוכחת הכוונה.

ציוד :

-ארבעה בריסטולים.

-מכוניות שישמשו כחיילי משחק.

-דפים על מנת לרשום את תוצאות המשחק.

-שתי צפצפות.

- חמישה עטים.

פעולה מספר 4

מטרת על:

להצית את אש המכבים בקרב חניכי ובוגרי התנועה כסמל לעשייה ושינוי תרבות ההתנהגות בדרכים תוך טיפוח אחריות אישית וחברתית לערך חיי אדם.

מטרות:

החניך יכיר בכוחו לחולל שינוי כאינדיבידואל וכקבוצה.
החניך יבחן את ביטוייו השונים של האקטיביזם ככלי מחאתי לשינוי.
החניך יבחן את מקום תנועת הנוער כגוף אקטיביסטי הפועל למען עשייה חברתית.
החניך יבחר לקחת חלק בפעילות משמעותית בתחום הזהירות בדרכים מתוך רצון לחולל שינוי.

הצדקה:

הכרה בכוח הפרט והקבוצה, לחולל שינוי למען עשייה חברתית בתחום הזהירות בדרכים.

ערכים מובילים:

אקטיביזם תורה, דרך חיים הגורסת כי צריך להביא שינוי על ידי נקיטת פעולה ישירה.
--

שינוי גרימה או היווצרות של הבדל בדבר, לעומת מצבו הקודם.

שכבת גיל: ה'-ו'.

גודל קבוצה: 10-15 משתתפים.

מקום: שטח פתוח.

מהלך הפעולה:

חלק א' - (20 דק')

הקבוצה יושבת במעגל, כאשר המדריך מקריא פעולות שונות של האדם מחיי היומיום (נספח א'). חניך אשר מרגיש כי הפעולה הנאמרת מהווה חלק מיומו, והוא נוהג לעשותה זז כיסא אחד ימינה. במידה ויש חניך אחר באותו מקום, החניך מתיישב עליו.

(הפעולות מייצגות שינויים אשר באפשרות הפרט לחולל, לדוג' – מחזור בקבוקים.)

לאחר כמות מסוימת של הגידם יוצרו 'עמודות' חניכים- נעצור את המשחק ונחזור למעגל.

דיון:

- מה ההבדל בין מיקומכם בתחילת המשחק לבין מיקומכם בסופו?
 - מה משמעות התזוזה והחלפת המקומות?
 - האם הפעולות מסמלות שינוי עבורכם?
 - מהו שינוי?
 - האם שינוי חייב להיות בסדר גודל מסוים?
 - האם שינוי חייב להיות גדול ולכלול מס' רב של אנשים?
 - האם לדעתכם אתם מסוגלים לחולל שינוי בעצמכם?
- למדריך: כוון את החניכים למשפטים "השינוי מתחיל מקטן" "השינוי מתחיל בי".

חלק ב'- (25 דק')

נחלק את החניכים לשתי קבוצות. מול החניכים קלפים הפוכים, כאשר מחצית מהם מביעים בעזרת תמונות, אישים וארגונים אשר פעלו וחוללו שינוי, ומנגד החצי השני מביע את השינויים. השינויים יכולים להיות גדולים וקטנים, שינויים של הפרט ושל קבוצה (נספח ב').

לדוג' - יצחק רבין מול הסכם שלום עם ירדן.

כל קבוצה בתורה הופכת שני קלפים במטרה לזהות את האיש ופועלו. בסיום המשחק או בשיאו נחזור למעגל.

דיון:

- האם ניתן לקרוא לפעולות אלו שינויים?
- מאיזה שינוי הכי התרשמתם? מדוע?
- האם שינוי הוא בהכרח חיובי?
- לאן עשוי שינוי להוביל?

למדריך: כוון את החניכים להכרה בביטויי העשייה ולהשפעותיה.

חלק ג'- (25 דק')

נכין מראש כותרות (רצוי שייראו כאילו נגזרו מעיתון) בנושא צו השעה בארץ ישראל/בישוב/בבית הספר, ומתחתן מקום ריק לכתובה, ורמז למיקום הכותרת הבאה. (נספח ג').

נתלה את הכותרות ברחבי גן ביל"ו - כל כותרת על עץ אחר.
החניכים יישארו בקבוצות הקודמות שלהם, כאשר לכל קבוצה 'סט' כותרות
בצבע אחר. על כל קבוצה לעבור מעץ לעץ, ומכותרת לכותרת- ולרשום במקום
הריק מה תנועת הנוער 'המכבי הצעיר' יכולה לעשות לשינוי המצב הנתון,
והפיכתו לטוב יותר. לדוג' - "שר האוצר הישראלי: עוני כזה עוד לא נראה
בישראל" ועל החניכים לרשום פעולות אפקטיביות אשר התנועה מסוגלת
לעשות כדי להקל על המצב. (לדוג' - להתרים, להיות פעילים בארגוני חילוק מזון
וכו').

לאחר ששתי הקבוצות חוזרות, נשב במעגל. נעלה כותרות נבחרות, ונקריא את
תשובות החניכים.

דיון:

-מה היה הקושי במציאת פתרון אפקטיבי לבעיות?
-האם לתשובות שנתתם, ניתן לקרוא שינויים?
-במה דומים ושונים השינויים הללו לשינויים ממשחק הזיכרון?
-מה המקום של תנועת הנוער בארץ ישראל בתחום העשייה החברתית?

חלק ד'- (20 דק')

נחשוף בפני החניכים את בעיית הקטל בכבישים, ואת הצורך בזהירות
ובבטיחות.

נקריא לחניכים כותרות מכתבות בנושא -רצוי כאלו שכוללות הולכי רגל/רוכבי
אופניים, כלומר נוגעות לחניכים (נספח ד').

דיון:

-האם המציאות נראית לכם?
-מה ניתן לעשות כדי לשנותה?
-האם הייתם מעוניינים לחולל שינוי ולפעול כנגדה?
-מה אנחנו יכולים לעשות כדי לחולל שינוי ולפעול כנגדה-
כפרט, כקבוצה, כתנועה?

למדריך: עבור ברפרוף עם החניכים על כללים הנוגעים אליהם (כמו קסדה,
וחצייה נכונה), הדגש את נושא ההסברה ככלי מחאתי לשינוי. גרום לחניכים
לרצות לפעול כדי להגביר את התודעה- גבש את דעתם ליצירת קליפ.

החניכים יישארו בשתי הקבוצות, ניתן לכל קבוצה עזרים וביגוד ליצירת קליפ.
לדוג' קסדת אופניים, ז'קט זוהר, מחזירי אור.
על החניכים לכתוב, לביים ולהפיק שיר, קטע ראפ, פרסומת או כל דבר הסברתי
אחר אותו הם מעוניינים להעלות כקליפ. נצלם את הקליפים.

נספחים:

נספח א'-

מחזור בקבוקים, עזרה לחבר בשיעורי הבית, סידור החדר, חבישת קסדה
בעת נסיעה על אופניים, תרומה לקופות צדקה, כיבוי אורות אשר דולקים שלא
לצורך, טיפול בחיה פצועה, השתתפות בהתרמות מאורגנות.

נספח ב'-

יצחק רבין - הסכם שלום עם ירדן.

שלמה גור- יוזם מבצע חומה ומגדל בארץ ישראל.

מהאטמה גנדי- מנהיג המאבק לעצמאות הודו.

גולן שירצקי- יוזם שביתת התלמידים כמחאה לדוח דברת

מנחם בגין-מנהיג מפלגת הליכוד בעת העפלתה לראשות הממשלה לראשונה.

'המכבי הצעיר'- קיום עפיפוניאדה למען שחרור החטופים.

סניף גדרה- אימוץ חורשת הרצפלד.

אריאל שרון- מנהיג תוכנית 'ההתנקות' בארץ ישראל.

נספח ג'-

"תושבי הצפון לא נחים לרגע- מלחמת לבנון בשיאה"

(מתוך עיתון יומי- מעריב.)

"תושבי גדרה נזעקים: המושבה מוצפת אשפה"

(מתוך ידיעון יישובי.)

"מיכל משולם: אין סוף לאלימות"

(מתוך עיתון בית ספרי.)

"חוף ניצנים נסגר לרחצה עקב זיהום"

(מתוך עלון של החברה להגנת הטבע.)

"שביתת המורים מתארכת- הילדים ממשיכים לשוטט ברחובות העיר"

(מתוך עיתון שבועי של מחוז ת"א.)

פעולה מספר 5

מטרת על:

להצית את אש המכבים בקרב חניכי ובוגרי התנועה כסמל לעשייה ושינוי תרבות ההתנהגות בדרכים תוך טיפוח אחריות אישית וחברתית לערך חיי האדם.

מטרות:

1. החניך ייחשף לסיפור המכבים.
2. החניך יבחן את הקשר בין ערכי מרוץ הלפיד לנושא הנבחר.
3. החניך יבין את משמעות מרוץ הלפיד כפועל יוצא של סיפור המכבים.

הצדקה:

חשיבות הפעולה היא לסכם את כל מערך הפעולות לקראת מרוץ הלפיד, בפעולה יש הבנה מצד החניך על הקשר בין מרוץ הלפיד, לסיפור המכבים, תנועת מכבי צעיר והנושא הנבחר- זהירות בדרכים.

ערכים מובילים:

אהבת המולדת- מחויבות ומסירות למדינת ישראל, מדינה דמוקרטית המהווה בית לאומי ואזרחיה ותושביה.

גבורה- יכולת להתגבר על משהו, במובן הפיזי ובמובן הפנימי רוחני גם יחד.

אומץ- תכונה אנושית המגלמת את היכולת להתמודד עם פחד, כאב, סכנה, חוסר וודאות או איום.

חירות- זכותו של כל אדם לנהוג כרצונו כל עוד לא הוגבלה זכות זו בחוק, או בכללי ההתנהגות המקובלים.

עצמאות- מצב שבו מדינה אינה תלויה בגורם חיצוני לצורך קיומה הפיזי והכלכלי, הגנה על גבולותיה ושמירה על הסדר הציבורי ושלטון החוק.

המשכיות קיום העם בארצו - קיום העם היהודי בארץ ישראל לדור ודור.

ציונות = ציונות היא אינדאולוגיה, על פיה קמה תנועה לאומית מודרנית שקראה לשחרור לאומי של העם היהודי ואף להקמתה של מדינה יהודית בארץ ישראל.

דבקות במטרה = דבקות במשימה בבחישות בבתבונה עד כדי חירוף נפש.

גודל קבוצה: כ-15 חניכים.

מקום: גן ביל"ו.

מהלך הפעולה:

משחק פתיחה: 10 דק'

המדריכים מקריאים את סיפור המכבים (3 דמויות), ולכל דמות מוצמד חניך הממחיש את הנאמר באמצעות פנטומימה. בכל פעם שנאמר שם של בן אדם, על שאר החניכים לקפוץ במקום, מי שלא מספיק - נפסל.
(ההצגה - נספח א')

סיפור מסגרת:

על הרצפה מונחות 10 קופסאות במעגל, 5 אדומות ו-5 ירוקות. החניכים מתחלקים לשתי קבוצות: אדומה וירוקה, המתחרות זו בזו. מטרת כל קבוצה היא שבסוף הפעולה יהיו כמה שיותר קופסאות בצבע שלה. כל קבוצה בתורה מטילה קובייה ומתקדמת במעגל, בתוך כל קופסא יש משימה - הקבוצה המנצחת מקבלת את הקופסא לעצמה. אם הקופסא כבר שלהם, ממשיכים הלאה במשחק, ואם הקופסא שייכת לקבוצה שנייה - הקבוצה שהטילה את הקובייה נשאלת שאלה. אם צדקה, הקופסא עוברת אליה, ואם לא - אז לא!):
קופסא 1: 15 דק'

הקבוצות מתחרות זו בזו במרוץ שליחים. כל קבוצה מעמידה את חניכיה בתחנות, החניך הראשון יוצא מהתחנה הראשונה עם הלפיד (לא אמיתי), מגיע לתחנה השנייה, מעביר את הלפיד לחניך שנמצא בתחנה השנייה וכך הלאה, כך שבין כל תחנה ותחנה החניך צריך להעביר את הלפיד בצורה שונה למשל- להתגלגל, ללכת בהליכת סרטן וכו'... בכל תחנה המדריכים מורים על החניך לעשות משימה כלשהי, "גזרה". הקבוצה הראשונה שהחניך האחרון שלה יגיע לתחנה האחרונה מנצחת.

בשלב זה של המשחק יש להבהיר לחניכים את עקרון מרוץ הלפיד והקשר שלו לסיפור המכבים-

בתקופות קדומות נהגו בארץ ישראל להעביר הודעות, מסרים וציוני מועד בעזרת העברת לפיד. באותה תקופה גם היו יוונים שהטילו גזרות על היהודים בארץ. מרוץ הלפיד מייצג את ערכי הציונות ואהבת הארץ שבהעברת הלפיד, ומה שעושים במרוץ הלפיד הוא רק רצים עם לפיד: עניין סימבולי.

קופסא 2: 15 דק'

הקבוצות מתחרות זו בזו במשחק "ארבע בשורה" (לוח גדול מבריסטול)- כל קבוצה מייצגת צבע מסויים (ירוק או אדום) על כל קבוצה ליצור שורה, טור, או אלכסון הבנוי מארבעה עיגולים בלוח המשחק. הקבוצה שיוצרת זו ראשונה מנצחת. כל קבוצה נשאלת שאלה בנוגע לסיפור המכבים, ואם הצליחו- הם יכולים לשחק את תורם, אם לא- התור שלהם עובר. (נספח ב')

קופסא 3: 15 דק'

מול החניכים מוצג מבוך מוחשי שבו מפוזרים פתקים עליהם כתובים ערכי מרוץ הלפיד.

למדריך: ניתן להכין את המבוך מבד, מבריסטול או כל דבר אחר.

מטרת החניכים היא להוציא כמה שיותר ערכים הזהים לערכי ממרוץ הלפיד מהמבוך (ניתן להוסיף ערכים שאינם קשורים לנושא וכך להעלות את רמת המשחק) עם כמה תנאים שהמדריך מציב להם כמו – כל פעם מותר להכניס רק חניך אחד, לכל חניך יש 15 שניות, אסור לחניך לחזור אחורה וכדומה. לאחר שהחניכים השיגו את כל הערכים נדביק אותם ביחד על "גלגל הערכים" (כמו גלגל של גלגל המזל).

קופסא 4: 15 דק'

כל חניך מקבל לוח בינגו ריק. לאחר שהחניכים עברו את המבוך, כל חניך צריך לבחור כמה ערכים והוא כותב אותם על לוח הבינגו שלו. לאחר שכל חניך בחר את הערכים שלו, המדריכים מסובבים את גלגל הערכים, והערך שיצא הוא הערך אותו החניכים צריכים לסמן בדפיהם. מטרת כל חניך היא להשלים את הלוח שהוא יצר. החניך שמילא את הלוח ראשון יקבל פרס מהמדריכים.

קופסא 5: 15 דק'

ישנן שתי קוביות: על אחת כתובים עקרונות מרוץ הלפיד ועל השנייה כללי זהירות ובטיחות. על החניכים להטיל בכל פעם את שתי הקוביות ולמצוא את הקשר בין העיקרון לנושא הנבחר. (נספח ג)

דיון:

*מה כל קובייה מסמלת?

*מה הקשר בין שני הנושאים שעל הקוביות?

בשלב זה של המשחק יש לשתף את החניכים בקשר בין מרוץ הלפיד לתאונות הדרכים.

הערה: בשאר הקופסאות שבהן אין מתודה ישנם קטעים מסיפור המכבים אותם החניכים יצטרכו לקרוא, ולאחר מכן להרכיב ע"פ סדר התרחשותם.

-סיכום הפעולה וקביעת המנצח-

דיון:

- מה מרוץ הלפיד מסמל? וכיצד זה מתקשר לתאונות הדרכים?
- כיצד קשור מרוץ הלפיד לסיפור המכבים?
- כיצד אנו יכולים כתנועת נוער להשפיע על המעטת תאונות הדרכים? (בחלק זה של הפעולה הם יגיעו למסקנה שאנו תורמים לתודעת מיעוט תאונות הדרכים עצם זה שאנו מסמלים זאת במרוץ הלפיד.)

ציוד: 2 בריסטולים, קופסאות,

עזרים: לוח "ארבע בשורה, 2 לפידים, קובייה, קוביית עקרונות וקוביית זהירות בדרכים, לוחות "נחש מי", צבעים לקופסאות.

נספח א':

מספר: לפני הרבה שנים,
חיו בישראל יהודים מאושרים.
אבל אז הגיע רוֹדֵן יוּוּני,
אנטיוכוס המעצבן והרציני.
אנטיוכוס: אני אנטיוכוס, מלך כל השדים,
מעכשיו- גם שולט על היהודים.
אני מטיל על היהודים גזרות,
ואוסר עליהם לקיים מצוות.
אלו שמסכימים- נקראים מתיוונים,
אלו שמתנגדים- פשוט נהרגים.
מספר: באותה תקופה, בעיר מודיעין,
חי לו בחור יהודי מאמין.
מתתיהו כך נקרא,
איזה מין שם נורא!
מתתיהו: אני מתתיהו היהודי,
ואני מוכן להקריב הכל למען דתי!
יש לי חמישה בנים, איזה דיכאון,
יוחנן, יהודה, יונתן, אלעזר ושמעון.
מספר: יום אחד, עשיתי הוקוס פוקוס,
ולמודיעין הגיעו שליחיו של אנטיוכוס.
מתתיהו רצח את השליח,
ברח להרים והסתתר בתוך שיח.
אליו ולמשפחתו הצטרפו עוד ועוד מורדים,
שלא הסכימו לגזרות היוונים.
אנטיוכוס: המורדים הרסו את מזבחות האלילים,
ובנו במקומם מזבחות לאלוהים.
אחרי שנה, מתתיהו מת מזקנה,

אח, איזו הנאה!
אבל הבאסה היא כזו,
בנו יהודה ירש את מקומו.
מתתיהו: כן ידידי, שמעתם נכון.
אני מתתי ובני עלה לשילטון.
יהודה וצבאו ניצחו נצחונות רבים,
והגיעו עד לירושלים בהרים.
הם חנכו את בית המקדש,
והוא נראה ממש כמו חדש.

נספח ב':

שאלות לדוגמא בנושא סיפור המכבים :

1. כיצד קראו למלך הייוני ששלט בישראל בתוקפה ההיא? (אנטיוכוס)
2. באיזה פעולות נקט אנטיוכוס ע"מ שהיהודים יתייונו (אסר עליהם לשמור שבת, להתפלל וכדומה.)
3. כיצד קרו למלחה שנלחמו מתיתיהו ובניו? (מלחמת גרילה)
4. מה הלוחמים היהודים עשו כשראו את בית המקדש הרוס? (טיהרו אותו מחדש)
5. מי היו בניו של מתיתיהו? (יוחנן, יהודה, יונתן, אלעזר ושמעון.)
6. מדוע אנו קוראים לחג החנוכה כך? (חנו – בכה בכסלו)
7. היכן חיו מתיתיהו ובניו? (בעיר מודיעין)
הערה: ניתן להוסיף עוד שאלות בנושא.

נספח ג':

תאונות דרכים:

- * יותר ויותר אנשים מעם ישראל מידי יום נהרגים בכבישים.
- * תאונות דרכים לא היו נמשכות לולא כל אחד היה נותן כבוד לנהג שלידו ונוהג בסבלנות.

* מטרת הנהג היתה להגיע לביתו מהעבודה בשלום, אך הוא לא הגיע
הביתה עקב תאונת דרכים. מטרתו של הנהג – להגיע הביתה נקטעה עקב
נהג אחר שבילה קודם לכן במסיבה ושתה יותר מידי.
* כל סוף שבוע נהרגים בין 3-5 אנשים על הכבישים.
* אחת מזכויות האדם היא זכות הבחירה והחופש, אך אי אפשר להביא זאת
לידי ביטוי בכל תחומי החיים – במיוחד לא בכבישים. יש לפעול ע"פ
החוקים.

מרוץ הלפיד:

* מרוץ הלפיד מתקיים בין היתר במטרה לשימור העם היהודי בארצו.
* מרוץ הלפיד מבטא באופן סמלי את הפצת הערכים בהם האמינו המכבים.
* אהבת מולדת, דבקות במטרה – הם חלק מערכי מרוץ הלפיד.
* מרוץ הלפיד מעיד על כך שגם אנו המכבים הצעירים נושאים בגאון את
האמונה בערכי המכבים ומחויבים למימושם ולהפצתם.
* המשכיות קיום העם בארצו הוא חלק חשוב מאוד מהסמליות בקיום מרוץ
הלפיד.
* חירות ועצמאות